

תרבות

לודוויג בלום: שמרן חדשני

ציוריו של לודוויג בלום, המוצגים בבית התפוצות בתל אביב, מתווים דרך אלטרנטיבית למסורת האמנות המקומית: לנוכח שליטתו של המודרניזם בארץ, גישתו המרכז-אירופית מציעה מבט מפוכח על המקום הישראלי

סמדר שפי

01 בדצמבר 2009

"ארץ מול שמים", תערוכתו של לודוויג בלום בבית התפוצות בתל אביב, מוצגת במקביל לתערוכה הגדולה מאוסף גבי ועמי בראון במשכן לאמנות בעין חרוד. בזו האחרונה מוצגות שתי עבודות של בלום, והן, כמו עבודות של קטה אפרים מרקוס או ליאון אנגלסברג הנשכחים, מציעות אמירה על דרך אלטרנטיבית בתוך האמנות הישראלית, דרכם של מי שלא הלכו בנתיב המרכזי.

יש בכך משום אבסורד שכן בלום מייצג את האימפרסיוניזם האוסטרי, זרם שנחשב באירופה לשמרני, מעין דרך אמצע בין מסורת אקדמית לאקספרסיוניזם; נציגיו המובהקים, כמו אמיל יעקב שינדלר או רודולף ריבארץ, כמעט אינם זכורים חוץ מבאוסטריה. לעומת זאת, בישראל, שבה נוצר מצב של קונפורמיות המודרניזם (בגרסתו המקומית, של קבוצת "אופקים חדשים"), נהפכה דווקא השמרנות לאלטרנטיבית.

בלום השתייך למסורת המרכז-אירופית, ששורשיה העמוקים היו ברנסנס האיטלקי וברנסנס הצפוני ועיניה היו נשואות לפאריס. כאשר כל אלו עברו תרגומים מקומיים, ההשפעה של מה שנחשב להשפעת הציור הפאריסאי היתה לא פעם רק בבואה של בבואה של השפעה. מבחינה רעיונית, הציור הזה היה ציור שלא רק האמין שהוא משקף את העולם אלא ביקש גם להללו ובכך היה במהותו (מעבר לטיפול נושאי) ציור דתי. התחושה הזאת של ציור שקשור לרגש דתי במובן של אמונה בסדר עולם היא מרכזית ליצירה של בלום, החל בציורי ירושלים הרבים שלו, דרך ציורי אתרים קדושים אחרים וגם בציורי אנשים

ונופים אורבניים מקומיים. מבחינה זו, בלום דחה את האמנות המודרנית באשר היא.

עם הפנים לאירופה

בלום (1891-1974) נולד במורביה בתקופה שהיתה חלק מהממלכה האוסטרו-הונגרית (כיום היא חלק מצ'כיה). הוא למד אמנות בווינה לפני מלחמת העולם הראשונה ואחריה בפראג, שהיתה אז בירת צ'כוסלובקיה, ישות מדינית חדשה שנוצרה בעקבות המלחמה. לארץ ישראל הוא עלה ב-1923, בהיותו בן 32, ובמשך מרבית הקריירה שלו היתה התכוונותו לזירת האמנות האירופית ולה הוא ייחד את מיטב מרצו. עבודתו הגדולה ביותר בממדיה הפיסיים, פנורמה של נוף ירושלים שרוחבה כשמונה מטרים, נוצרה בעבור מוזיאון עתיקות המקרא בברנו ב-1936.

לודוויג בלום, "שכונה בתל אביב", 1924

בארץ אמנם שמר בלום על נוכחות והציג בכמה תערוכות קבוצתיות ותערוכות יחיד אך מהמחצית השנייה של שנות ה-20 ועד שנות ה-40 היה מוקד פעילותו בערי אירופה כמו ברלין, אמסטרדם ולונדון וכן מולדתו (גם אמנים אחרים, ובהם הרמן שטרוק, ראובן ולאפולד קרקואר, פעלו בחו"ל). גם מבחינה זו בלום הנחשב לשמרן הקדים מגמות עכשוויות.

בעוד מה שנחשב לחדשני בארץ פנה במשך השנים לשיח המקומי (מ"אופקים חדשים" ועד הקבוצה שהתגבשה במדרשה לאמנות בשנות ה-70 וה-80), הרי דווקא בלום השמרן פנה החוצה. בארץ, עוד לפני הקמת המדינה, הוא טיפח קשרים עם ממסד המנדט הבריטי והציג בתערוכות במגדל דוד בירושלים, שהיו ההתרחשות המרכזית בתחום האמנות החזותית ונערכו ביוזמת רשויות המנדט ובחסותן. במשך כל הקריירה שלו לא השתייך בלום לקבוצה כלשהי.

התערוכה הנוכחית היא הזדמנות להתוודע באופן נרחב לציוריו. אף שאינה מוגדרת על ידי האוצרת דליה מנור כרטרוספקטיבה, הרי המבט ההיסטורי שהיא יוצרת הוא רחב יריעה, החל בעבודות רישום

מוקדמות יפות מאוד ועד לעבודות המתארות את נופי ירושלים. אלה האחרונות הקנו לו את פרסומו והוא מזוהה עמן.

בתערוכה מוצג רישום של דיוקן אשה מ-1919, עבודה קטנה ומשובחת. בלום מתגלה בהן כמתבונן מוכשר, קשוב לניואנסים וער להימצאותם של היושבים לפניו בקונפליקט בין התכנסות פנימה ובין היותם מושאים להתבוננות. זאת ועוד: עיצוב הצורה, הבניית הפנים על ידי יחסי האור והצל וההבלטה של הדימוי מתוך הדף מעולים. אלו דיוקנאות טובים בהרבה מדיוקנאות שעשה אחרי בואו לארץ, כמו "דיוקן בדואי" מ-1928, "יהודי תימני" מ-1931, דיוקנאות חיילים מסוף שנות ה-40 ודיוקנאות נכדותיו. בדיוקנאות שיצר בארץ בלום בוחן פחות את ההתרחשות הפנימית והייחודית של המצויר, אלא מצייר דמויות שהן כמעט גנריות.

בלי סימני מודרניזציה

אותו הבדל שבין ציור גנרי לציור שבלום מעביר בו את אבחנותיו, ובו העיקר הוא הייחודי והחד-פעמי, קיים גם בין ציורי הנופים הפנורמיים של ירושלים לציורי תל אביב. מספרם הרב של אלו האחרונים מפתיע.

לודוויג בלום, "העיר העתיקה"

בלום השתקע בירושלים עם הגעתו לארץ ובה חי עד מותו. בקטלוג נאמר שהוא צייר אותה אלפי פעמים. הוא צייר את האתרים החשובים ליהודים כמו הכותל המערבי, מגדל דוד וגם ציורים של סמטאות ושווקים "אקזוטיים", שיש בהם הד לאוריינטליזם אירופי מוקדם. עוד צייר שורת אתרים קדושים לנצרות בהם מסלול ה"ויה דלורוזה", כנסיית הקבר הקדוש, הגן בגת שמנים (וגם נופים מחוץ לירושלים כמו מראה בית לחם וכפר נחום שבגליל).

ציורי ירושלים נחלקים לפנורמות שצוירו מרחוק ונופים אורבניים. המשותף להם הוא שבלום מצייר את ירושלים כמקום בלתי משתנה, מתרכז בעיר העתיקה ובנופים סביבה ולא מכניס שום סימן למודרניזציה. ציורי ירושלים של בלום כמעט לא השתנו בין שנות ה-20 לשנות ה-50. לעומת זאת, בציור מאוחר, שנעשה שנה אחרי

מלחמת ששת הימים, צייר בלום את בריכת הסולטן ואת מגדל דוד כשבעבודה מופיעים גם דרכים ושיכונים חדשים.

"הר הבית והכותל המערבי" מ-1943 היא עבודה שמבחינת היקף הנוף המצויר בה היא בין הפנורמות הנרחבות של ציורי העיר העתיקה. בלום מצייר במשיחות קלות אך ללא פירוק אימפרסיוניסטי של הצורה, בצבעוניות שיש בה מתיקות מסוימת אך היא רחוקה מתאורה דרמטית שיש לא פעם בציורי ירושלים של ציירים נוצרים אוריינטליסטים; אין בה את ההשטחה, את החיוורון של האור שכל כך הרבה פעמים מוסבר כאור ישראלי מסמא ומוחק כל. בלום יוצר האחדה של הנוף והרמוניה צבעונית אך אינו מתרחק מאוד מהנוף המתגלה לעין. ירושלים של בלום, בציור זה ובציוריו האחרים, אולי אינה ירושלים של מעלה אך היא בוודאי אינה העיר שעל האדמה. בקטלוג נכלל ציור שיש בו קלילות גדולה ונושא נדיר בעבודתו של בלום - "ירושלים בשלג" מ-1927, שהוא צייר רק ארבע שנים אחרי בואו לארץ. אפשר לשער שמראה השלג קסם לו גם כרגע שבו נגלה לפניו לפתע דמיון כלשהו לאירופה.

מקום ממשי מאוד

ציורי תל אביב נראים כציורים של מי שבא לראות את העיר ללא צעיפים של דימוי קודם, כמו אלה שקרוב לוודאי היו לבלום ביחס לירושלים. ב"שכונה בתל אביב" (כנראה צ'לנוב) מ-1924 נראית תל אביב כמקום חי. אמנם בקדמת הציור עוד יש שטחים ריקים אך ברחוב יש דמויות והבתים, כבר אז בגבהים משתנים ובצפיפות רבה מדי, יוצרים מקום ממשי מאוד עם אור וצל חזק. ציור מעט מאוחר יותר, "תל אביב, רחוב ביאליק" מ-1927, מגלה כבר עיר הומה עם דרכים ואפילו מכונת ובית מפואר עם גן לצד בתים מפוארים הרבה פחות.

בציורים האלה וכן בציורי העבודה במושבים ובקיבוצים בלום מתגלה במיטבו. מעניין לראות את הדי הציור האירופי שמהדהדים בעבודותיו. ב"חלוצה" מ-1935 נראית בחורה שמפזרת מזון לתרנגולות במה שיש בו זיכרונות של הציור הצרפתי של אסכולת ברביזון יחד עם ציור רוסי מאותן שנים. בציור "חוף הים באשקלון" מ-1958 יש זיכרון רחוק של

ציורי החוף הקטנים של אז'ן בודן - צייר צרפתי שהיה מחלוצי הציור בחוף וצייר בעיקר נופי ים. הדמיון הזה למי שהיה אמנם מקור השראה לקלוד מונה, אך אינו נחשב לחדשן, מתיישב יפה עם האמנות של בלום.

עריכת התערוכה לבלום היא חלק מהמהלך הכולל של הרחבת הקריאה של אמנות ישראלית, המתרחש בשני העשורים האחרונים. מטרת התערוכה, לדברי מנור בקטלוג, היא "לבנות נדבכים ראשונים למחקר היסטורי על בלום ובעיקר למקם אותו בהקשר מבחינה חברתית, תרבותית ולאורך תולדות האמנות". המטרות האלה מושגות היטב. ייתכן שמוטב היה לוותר על כמה עבודות חלשות שמוצגות בתערוכה (כמו "עמודי שלמה" מ-1957 או כמה מנופי הרי יהודה, שנראים יותר כרפרודוקציה מאשר מקור) אך כמכלול, זו תערוכה שמגלה מחדש את בלום כצייר מצוין ובעל מבט מפוכח על המקום הישראלי.

"ארץ מול שמים - הציור של לודוויג בלום". אוצרת: דליה מנור.
בית התפוצות, קמפוס אוניברסיטת תל אביב (כניסה משער 2,
רח' קלאוזנר, רמת אביב). שעות פתיחה: יום ראשון-שלישי,
חמישי, 10:00-16:00; יום רביעי, 10:00-18:00; יום שישי,
09:00-13:00. עד 31.12

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

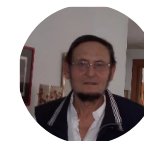
חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
 © כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

הפינה ההיסטורית: 50 שנה לפטירתו של הצייר הירושלמי לודוויג בלום

משך יובל שנים התגורר לודוויג בלום בירושלים ותאר את יופייה ונופיה של העיר. הוא היה גם אב שכול, שתיעד את ההרס והמצוקה של מלחמת העצמאות, ואפשר גם לומר שבלום היה גדול ציירי ירושלים במאה ה-20, שלא זכה לכבוד הראוי לו

פורסם בתאריך: 23.12.23 11:37

מאת: אדם אקרמן

הצייר לודוויג בלום (1891-1973) עלה ארצה בגפו מצ'כיה בשנת 1923, כשהיה בגיל 32, והתיישב בירושלים. משך 50 שנה התגורר בעיר וצייר אלפי ציורים – מאתרי הארץ ובעיקר מירושלים. הוא תיעד את נופיה של ירושלים, סמטאותיה של העיר ואת המקומות הקדושים לשלושת הדתות המונותיאיסטיות. במלחמת העצמאות בה שכל את בנו אליהו ז"ל, ציוריו היו

"מצלמה" להרס וחורבן וציורי דיוקנאות של לוחמים. עם קום המדינה תיעד טקסים סמליים לאומיים כמו חנוכת הכנסת הראשונה, העלאת עצמותיו של בנימין זאב הרצל, או כינוס הקונגרס הציוני הראשון בשנת 1951 בירושלים.

בלום זכה אמנם לאות "יקיר ירושלים" בשנת 1968, אך יצירותיו לא הוצגו באף מוזיאון מרכזי בארץ – כמו מוזיאון ישראל או המוזיאון לאמנות בתל אביב. היתה התעלמות מיצירותיו בספרי האמנות בישראל, למרות שהם היו לאהודים מאד באירופה ובארצות הברית. יצירתו לא נחשבה מודרנית ולא התקבלה באהדה בזירה האמנותית בישראל. הממסד הישראלי נעדר חיבה לציוריו, והוא לא היה מחובר לבצלאל. מציאות זו נגרמה גם בשל העובדה, שתקופות ארוכות בלום שהה בחו"ל לקידום מכירות יצירותיו. בשונה מאמנים רבים – הוא התפרנס מאמנותו ועורר קנאתם של ציירים אחרים שנאלצו להתפרנס מעבודות הוראה שונות. הוא לא זכה שרחוב בתחומי ירושלים יקרא על שמו, לא הוצא בול לזכרו, לא הוגש כמועמד לפרס ישראל – ולא הוצב שלט לזכרו על בית מגוריו (ברחוב המלך ג'ורג' 33). בשנת 2014, באיחור רב, חנך ראש העיר דאז, ניר ברקת, בלחץ משכחתו ומוקיריו, רחוב על שמו בסיבוב מוצא מחוץ לירושלים – מקום שהוא אהב וצייר ממנו מראות מיישובי הכרזדור.

לודוויג בלום ז"ל (צילום: באדיבות נכדתו מירה בלום-חן)

לעומת זאת, בעיר הולדתו ברנו הביעו גאווה על כך שבן עירם לודוויג בלום, היה לצייר מפורסם בירושלים, ובטקס בו השתתף גם שגריר ישראל בצ'כיה נקבע כבר בשנת 2000 שלט על הבית בו נולד וגדל. מתחת לשמו ותאריכי חייו נכתב בשלוש שפות "צייר ירושלים". רק בשנות ה-1980, החלה "תחייה" של לודוויג בלום בעולם האמנות הישראלי. בתערוכה שהתקיימה ב-1988 בגלריה "מעיינות", ממש מול ביתו – הוכן קטלוג עם צילומי מבחר יצירותיו – שכל עותקיו הצליחו

להימכר למבקרים. תערוכה נוספת שהגבירה את נוכחותו המחודשת בקרב הציבור הישראלי, התקיימה ב-2009 בבית התפוצות בתל אביב, ונחלה הצלחה רבה.

מגיל 12 התגלה כשרונו האמנותי של לודוויג בלום, וזאת יחד עם הצטיינותו כספורטאי, בעיקר בתחום ההתעמלות. למורת רוחם של הוריו שרצו שיצטרף לעסקי המסחר שלהם, הוא החליט בסיום לימודי התיכון לנסוע ללמוד ציור בבית ספר פרטי של צייר יהודי וינאי. בו זמנית היה חבר במועדון הספורט של וינה והצטיין בתרגילים על מכשירי מתח ומקבילים. קשריו עם ארגון מכבי, הגבירו בו את הזיקה הציונית וקירבו אותו מאד לקריאת כתבי בנימין זאב הרצל – והרצון לחיות בארץ ישראל עלה. תוכניותיו לעלייה עוכבו בשל פרוץ מלחמת העולם הראשונה וגייסו לצבא האוסטרי. כישרונו בציור התגלה על ידי מפקדיו, והוא מונה לצייר מפות קרב להערכות כוחות צבאיים. בסיום המלחמה השלים את לימודי הציור באקדמיה לאמנות בפראג. בסיומם החל במסע השתלמות אצל טובי המורים במוזיאונים החשובים באירופה – בלזר בפריז, באמסטרדם התרשם עמוקות מטכניקת הציור של רמברנדט, וכן הגיע למוזיאונים בלונדון ומוזיאון פראדה במדריד. באביב 1923 הגיע לארץ כצייר מצטיין ולאחר שהות קצרה בתל אביב, בחר להתיישב בירושלים.

ציור של לודוויג בלום – לוחמי פלמ"ח בתש"ח (צילום: מתוך הספר לודוויג בלום

תש"ח – בהוצאת ובאדיבות קרן לזיון לאמנות)

בלום התלהב ממראות העיר העתיקה ומהנופים הפנורמיים מסביב. ציורו הראשון היה של הכותל המערבי. הוא התחבר לחוגי האינטלקטואלים בעיקר בקרב יוצאי אוסטריה וגרמניה. בשנת 1924 הכיר את אשתו דינה מאייר ונולדו להם שני ילדים, דבורה ואליהו. בלום הוקסם מירושלים בשל הצרוף של האוריינטליות ואירופאיות שמצא בה – ומהטיפוסים היהודים, הערבים והנוצרים שהתגוררו בה. הוא אהב את העיר, שהחזירה לו אהבה, והיתה למושא למרבית ציוריו. דמותו התמירה היתה למוכרת בעיר וכובע סומבררו רחב השוליים ועניבת הפרפר שענב תמידית באירועים חגיגיים ובבתי קפה

בשעות מנוחה, הקנו לו את הכינויים "הצייר הג'נטלמן" ו"הצייר הצ'כי". בלום בלט במאור פנים, בנכונותו לסייע לזולת. הוא היה טבעי, ישר וענו. הוא לא הסתפק רק בציורי ירושלים – אלא הרבה בסיורים בצפון הארץ, בקיבוצי עמק יזרעאל וביישובי הדרום. וחיבתו לאוריינטליזם הביאה אותו גם למסע לירדן, פרס ועירק.

ציור של לודוויג בלום – עמדה צבאית מול הירדנים (צילום: מתוך הספר לודוויג בלום

תש"ח – בהוצאת ובאדיבות קרן לוין לאמנות)

נופי ירושלים והאתרים הקדושים בה היו לעיקר פרנסתו. כושרו הגופני, זריזותו וחריצותו וכן אהבתו לאדם, יצרה לו קשרים עם הקצונה הבריטית הבכירה בעיר, ואף הנציבים העליונים היו בין רוכשי יצירותיו ומושא לדיוקנאות שיצר. סגנונו היה נטורליסטי-טופוגרפי ובציוריו הפנורמיים הבליט את יכולתו לקלוט פרטי פרטים ואת נוגה האור השפוך עליהם. את מיומנותו יוצאת הדופן של מכחולו ביצירתיות צבע ושמן, ביטא בציורים שהיו ראליסטים, משובחים, עזים וחדים. ברם, למודרניסטים בני זמנו הם נראו כשייכים לעולם העבר. דבר שלא מנע מהם לזכות באלפי רפרודוקציות, שמצאו מקומן על קירות בתים בישראל ובעולם.

בראשית דרכו בארץ זכתה אותו שקדנותו בזכייה בתחרות ב-1925 שפרסם הקונסול ההולנדי בירושלים ליצירת תריסר ציורים ממקומות קדושים, בעיר הקדושה ומחוצה לה. הציורים היו אמורים להיהפך לכרזות שיתלו בבתי ספר הולנדים כעזר ללימודי התנ"ך והברית החדשה. הקונסול הזמין תריסר ציירים והטיל על כל אחד לצייר תמונה אחת, ולהתחרות על שלוש נוספות: מנזר מר סבא במדבר יהודה, עין גדי ואתר הטבילה קאסר אל-יהוד ליד הירדן. תוך יום הגיש בלום ציורו "דרך הייסורים" בירושלים וכעבור מספר ימים – הגיע לשלושת המקומות המבוקשים האחרים. הוא העביר את ציוריו לקונסול ההולנדי ותוך שבוע, התקבל מברק שזיכה אותו לצייר את כל תריסר התמונות.

ציור של לודוויג בלום – קריית ענבים (צילום: מתוך הספר לודוויג בלום תש"ח –

בהוצאת ובאדיבות קרן לויין לאמנות)

דוגמה נוספת: בעיר הולדתו ברנו בשנת 1936 החליטו במנזר האוגוסטיני המרשים, להקים במקום מוזיאון לתנ"ך ולברית החדשה. הם נזכרו שבן עירם, הצייר לודוויג בלום, חי בירושלים. אב המנזר הגיע לעיר, נפגש עם בלום והזמין אצלו ציור ענק, באורך 8 מטרים ורוחב 2 מטר של "מראה ירושלים מהר הזיתים". משך שישה שבועות מידי בוקר, לפני הזריחה, עלה לודוויג להר והכין גרסה באורך שני מטרים (שנמצאות כיום בטרקלין בית הנשיא). לאחר מכן משך שלושה חודשים, באולם הראשי בבניין ימק"א שהועמד לרשותו – עבד על הרחבת הציור ל-8 מטרים. הציור נגלל ונארז, ובדרך הוצג בתערוכות בלונדון ובמגדל אייפל בפריז, והגיע לייעדו רק ערב הפלישה הגרמנית לצ'כיה. המשטר הקומוניסטי לאחר המלחמה ראה בציור יצירה ציונית – והוא נשאר מגולל. רק ב-1991 הוא מוסגר ונתלה, בטקס שנערך במעמדו של שגריר ישראל בצ'כיה ובתו של לודוויג, דבורה חרמון.

הפרק הקשה בחייו של בלום היו האירועים ופיגועי התופת, שהיו בירושלים החל מ-1946 ועד תום מלחמת העצמאות. בעיקר הוא הזדעזע ממראות המצור, ההרס, הפגיעה בכנסיות ובבתי כנסת ברובע היהודי. כגז ירדני חדר לסטודיו שלו שהיה בבניין "טליתא קומי" (כיום רק עמוד זיכרון נותר ממנו ברחוב המלך ג'ורג'), ובנס גרם רק נזק לשרטוט שתיעד בלום, מהפיגוע של פיצוץ מכונית תופת ברחוב בן יהודה (22.2.48). נפילת בנו האהוב אלי (אליהו) בגיל 19 וחצי "בליל הגשרים"

(16.6.1946) בגשר אכזיב היתה טרגדיה קשה עבור לודוויג ואשתו. הם הקלו על יגונם בהתנדבות ל"משמר העם". לודוויג קיבל אישור להיות מעין צלם צבאי ללא מצלמה, ובעזרתו הגיע לתעד לוחמים בלחימתם, ומקומות שנפגעו בקרבות כמו בית טאנוס, נוטרדאם, בית תורג'מן, הכנסייה בבית החולים האיטלקי וקיבוץ רמת רחל. הוא גם נדד לזירות קרב בדרום הגיע לבאר שבע ולנגבה המופגזת. בכל מקום שהגיע, לודוויג הכתיע ושימח את הלוחמים שפגש, בפורטרטים המדויקים שצייר להם.

לודוויג בלום השלט על הבית בו נולד בברנו בצ'כיה (צילום: באדיבות נכדתו מירה

בלום-חן)

בלום פעל רבות להקמת בית האמנים בירושלים. תחילה ניצל את קשריו עם משה דיין, שמונה למושל הצבאי של ירושלים בסיום המלחמה, לקבלת ביתן למטרה זו, של מגורי הקצינים הבריטים בסמוך למלון המלך דוד. עם פנוי בצלאל ברחוב שמואל הנגיד בשנת 1965 עבר מרכז האמנים לבניין המרווח. בלום שימש כיו"ר האגודה של הציירים והפסלים הירושלמים. תערוכות יחיד שלו נערכו בבית האמנים (כי לא זכו לייצוג במוזיאון ישראל), באפריל 1967 (חודש לפני פרוץ מלחמת ששת הימים) ובחודש מאי 1973 – כשנה לפני פטירתו.

טדי קולק אמר שציור הפנורמה של לודוויג בלום מהר הצופים – הוא הציור הייצוגי ביותר של ירושלים, שראה אי פעם. כמו כן סיפר כי בהיותו מנהל משרד התיירות הממשלתי הרבה במשלוח עותקים צבעוניים ממנו. לדבריו "תמונותיו של בלום פעלו טוב בהרבה לקרב את בני עמנו בגולה למדינתנו, מאשר כל השליחים גם יחד".

• **הכותב הוא אדם אקרמן, מחבר הספרים: "101 אתרים בירושלים" ו"ירושלים המסתורית: 99 אתרים חבויים".**